

САСТАНАК О СИГУРНОСТИ ТРАНСПОРТА НОВЦА

Проводити најквалитетнија сигурносна рјешења

На иницијативу Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ), у ЦББиХ је 19. децембра 2007. године одржан састанак о теми „Сигурност новчарских вриједности у припреми, транспорту и предаји у Централној банци

Босне и Херцеговине и између Централне банке Босне и Херцеговине и комерцијалних банака”. Учесници састанка, представници ЦББиХ, Удружења банака Босне и Херцеговине, комерцијалних банака, заштитатарских агенција, министарстава унутрашњих послова оба бх. ентитета, те Међународног аеродрома Сарајево указали су током расправе на стање у провођењу мјера безбједности новчарских вриједности и лица која их прате, полазећи од властитих искустава и запажања. Порука из свих дискусија била је да се траже и проводе најквалитетнија сигурносна рјешења која би се, прије свега, огледала у превентивном дјеловању. Након сагледавања расправе, радна група је сачинила закључке. Имајући у виду чињеницу да већина комерцијалних банака вишак готовог новца у инострану валуту депонује ван граница БиХ, закључено је да гувернер ЦББиХ покрене иницијативу о доношењу одлуке о смањењу процента накнаде за изношење стране валуте комерцијалних банака, а у организацији ЦББиХ. На тај начин био би смањен број транспорта, а самим тим и степен ризика од могућих пљачки. У наредном периоду неопходно је, у нормативном и практичном смислу, постићи минимум сигурности који би био обавезујући за комерцијалне банке, ЦББиХ и остале државне органе који су на одређени начин укључени у процес припреме транспорта и преузимања готовог новца. Активности у вези с овим питањем требало би иницирати и усмјеравати Удружење банака БиХ, односно Комисија за сигурност, уз помоћ осталих субјеката који на одређени начин учествују у припреми пратње или преузимању готовог новца. Учесници састанка истакли су да се у пракси не поштивају у цијелости постојећи акти којима су регулисане мјере, радње и поступци у припреми, транспорту и преузимању вриједности.

Гувернер ЦББиХ је подсетио на неколико пљачки које су се у последњих година десиле у ближем или даљем окружењу. У марту 2003. године опљачкана је Централна банка Ирака и том приликом отуђено 900 милиона долара и 100 милиона евра. У Бразилу, у августу 2005. године, опљачкана је Централна банка у Форталези, а отуђено је 67,8 милиона долара. У Сјеверној Ирској, у децембру 2004. године, опљачкана је Northern bank из које је отуђено 50 милиона долара. У Словенији је, у средишту Љубљане, у новембру 2005. године извршен упад у СКБ банку, власништво француске банке Societe General, у којој се налазило 3.200 сефова. До данас није објављен број опљачканих сефова, нити износ опљачкане вриједности.

Те појаве односе се на непоштивање утврђених мјера начина заштите тајности података о слању или преузимању готовог новца (не користи се крипто заштита), те непоштивање предвиђених рокова слања најавна, односно начина њихових измјена. С тим у вези је закључено да је потребно да све комерцијалне банке у потпуности поштивају утврђене процедуре којима су регулисана ова питања. У истуреним трезорима ЦББиХ примопредаја готовог новца биће извршена само онда када се у цијелости испоштују утврђене процедуре којима су регулисана ова питања. У највећем броју пљачки заказао је људски фактор, те стога у свим срединама треба максималну пажњу посвећивати континуисаном раду на подизању безбједносне културе свих упосленика. Упосленици који раде на пословима обезбјеђења требају се теоретски и практично континуисано обучавати и увјежбавати. Приликом великих пљачки готовог новца, пљачкаши су злоупотребили униформе, обиљежја и возила МУП-а, СИПЕ или међународних институција. Те злоупотребе обавезују да се између свих институција које су укључене у припрему, транспорт и предају

готовог новца процедурално предвиде и проводе додатне мјере међусобних провјера приликом преузимања, контроле и пратње готовог новца. ЦББиХ реализује платформу за електронско међубанкарско тржиште новца, при чему би банке могле сваки дан излазити са понудом и потражном готовог новца на цијелом подручју БиХ. Примјеном ове платформе стварају се услови за смањење броја и вриједности транспорта готовог новца. Примјену ове платформе треба посматрати и примјењивати, између осталог, као допринос сегменту укупне сигурности готовог новца. С циљем даљег унапређења безбједности готовог новца, требало би покренути иницијативу за увођење стандарда за правна лица која су овлашћена за транспорт и заштиту вриједносних пошљаци. Стандардима би требало регулисати услове и обавезе правних лица приликом обављања ових послова. Такође би требало размислити могућност коришћења инфраструктуре ЦББиХ и комерцијалних банака у погледу безбједности приликом организовања, преузимања и доставе новца. Ове активности би требало водити Удружење банака БиХ.

Анализирајући досадашње пљачке које су се догодиле у новчарским институцијама, у 90% случајева одвијале су се на стандардан начин – препад, маскирани нападачи, вика, пријетње смрћу запосленим, до у детаље разрађен одступ и заваривање трага. Овим радњама претходили су надгледање објекта и анализа мјера техничке и физичке заштите, праћење запослених, трагање за информацијама и носицима информација. На основу статистичких података евидентно је да се у посљедњих шест година у новчарским институцијама

догодило око 1.100 кривичних дјела пљачке, било у институцији, било при транспорту новца. На основу праћења дневне штампе, саопштења МУП-а, током савјетовања и других скупова новчарских институција на којима су презентирани подаци о извршеним пљачкама, евидентно је да је само у 150 пљачки, од јануара 1999. године до октобра 2007. године, опљачкано више од 4.500.000 КМ. Ове пљачке се односе само на шалтер сале. Овај износ се скоро упетостручи кад му се додају и пљачке вриједности у транспортним возилима.

У СКАДУ С ОДЛУКОМ УО ЦББИХ

У оптицају додатна количина кованица од 1 КМ

Централна банка Босне и Херцеговине (ЦББиХ) је 10. децембра 2007. године, посредством Централног уреда, главних јединица и филијала, ставила у оптицај кованица новца апоена једне конвертибилне марке додатно кованог у 2007. години. Ковање додатне количине кованица од 1 КМ извршено је у складу с Одлуком Управног одбора ЦББиХ од 31. јула 2007. године. Кованица ће задржати постојећи изглед, с тим да се на налицију кованог новца апоена 1 КМ налази бројчана ознака „2007” као година ковања додатних количина овог апоена.

Обавезна резерва повећана на 18%

Управни одбор Централне банке Босне и Херцеговине је донио одлуку о повећању стопе обавезне резерве са 15% на 18%. Примјена одлуке почиње од 1. јануара 2008. године. Оваква одлука успједила је због значајног кредитног раста. „Илустрације ради, у октобру је забиљежен пораст кредита становништву од 30,3%, а кредити предузећима су расли по стопи од 31,5%. То је највећи пораст у задње двије године и ми смо сматрали да на овај начин требамо успорити кредитни раст”, казао је гувернер ЦББиХ **Кемал Козарић** на конференцији за новинаре, одржаној 4. децембра 2007. године. „Ми смо свјесни да то не можемо зауставити једним инструментом, али мислимо да је ово сигнал комерцијалним банкама да морају водити рачуна о кредитној експанзији, тј. да ли ће зајмопримаоци бити у стању да сервисирају своје обавезе за дужи период и на тај начин сматрамо да ова мјера има и да ће имати ефекта за успоравање кредитног раста”, додао је гувернер. У БиХ је пласирано 11,2 милијарде КМ, од тога приватним предузећима 4,8 милијарди КМ или 43%, грађанима 5,4 милијарде КМ или 48%, јавним предузећима 658 милиона КМ или 6%, осталим секторима 3%. „Све су ово подаци који јасно говоре да смо морали донијети такву одлуку”, објаснио је гувернер. Управни одбор ЦББиХ донио је и Смјернице о заокруживању износа плаћања у готовинском платном промету. Овим смјерницама које, такође, ступају на снагу 1. јануара 2008. године, износ од 1 и 2 фенинга се заокружује на нула фенинга, износ од 3 и 4 на пет фенинга, износ од 6 и 7 фенинга на 5 фенинга, износ од 8 и 9 фенинга на 10 фенинга. Дакле, заокруживање се врши на најмањи апоен који је у оптицају, а то је 5 фенинга. Анализе ЦББиХ су показале да није рационално нити би било економски оправдано ковати кованице од 1 фенинга, јер је и кованица од 5 фенинга мање од 5% у оптицају. Гувернер је још једном за јануар 2008. године најавио почетак дјеловања међубанкарског тржишта жиралним и готовим новцем, те почетак клириншког обрачуна међународних плаћања између БиХ, Србије и Црне Горе. У међувремену се, додао је гувернер, заинтересовала и Хрватска која жели бити дио ове платформе. Гувернер је, на крају одбацио шпекулације о промјени курса КМ и евра. Наиме, неки медији су објавили да ће однос КМ и евра промијењен, те да ће 1 евро вриједити 2,5 КМ. Однос домаће валуте и евра, нагласио је гувернер, дефинисан је Законом о ЦББиХ, дакле, то је законска категорија и нема било каквих могућности да се

промијени званични девизни курс за валуту БиХ који каже да је 1 КМ=0,511292 евра или 1 евро=1,95583 КМ. „Уколико би неко то хтио урадити, морао би промијенити цијелу процедуру Закона, за што нема основа, нити имамо ту намјеру. Сматрамо да КМ има своје покриће, ми стално говоримо да је стопроцентно покривена и да имамо 360 милиона КМ слободних девизних резерви, што јасно говори да је то преко покрића цијеле монетарне пасиве која је у оптицају”, казао је гувернер Козарић, додавши да „сваки фенинг који је тренутно у каналима комерцијалних банака и у џеповима грађана има покриће у чврстој валути, самим тим нема опасности за вриједност КМ”.

Банке су у просјеку држале око 21% средстава обавезне резерве. Око 1,2 милијарде КМ је било преко обавезне резерве. Каматна политика ЦББиХ остаје иста. ЦББиХ плаћа 1% на обавезну резерву, а на средства изнад обавезне резерве overnight каматну стопу која се примјењује на иностраном тржишту, казао је гувернер новинарима.

Пословање за девет мјесеци 2007. године

Пише: мр Љиљана Марјановић, координатор за банкарску супервизију

У пословању банкарског сектора БиХ у периоду јануар – септембар 2007. године настављени су трендови раста и исказан је позитиван резултат пословања. Нето билансна сума банкарског сектора у БиХ износила је 18,55 милијарди КМ, што је за 3,85 милијарди КМ више у односу на крај 2006. године. Новчана средства износила су 6,88 милијарди КМ и у односу на крај 2006. године већа су за 1,62 милијарде КМ, а у укупној активи учествују са 37%. Кредити су износили 10,40

милијарди КМ и већи су за 1,91 милијарду КМ, а у укупној активи учествују са 56%. На страни пасиве депозити су износили 13,97 милијарди КМ и већи су за 3,01 милијарду КМ у односу на крај 2006. године и у укупној пасиви учествују са 75%. Капитал банака износи 1,86 милијарди КМ и већи је за 246 милиона КМ у односу на крај 2006. године. Учешће капитала у укупној пасиви је 10%.

На дан 30. септембра 2007. године у БиХ су пословале 32 банке, исти број банака као и крајем 2006. године. Привремену управу имале су три банке: Херцеговачка банка д.д. Мостар, Привредна банка д.д. Сарајево и Уна банка д.д. Бихаћ.

Број банака по структури власништва види се у сљедећем прегледу:

	31.12.2006.	31.03.2007.	30.06.2007.	30.09.2007.
Укупан број банака	32	32	32	32
-Од тога:				
-приватне банке	27	27	29	29
-државне банке	5	5	3	3

Дозволу за обављање унутрашњег платног промета имале су све банке. Лиценцу за осигурање депозита имале су 23 банке, 14 из Федерације БиХ и девет из Републике Српске.

Капитал комерцијалних банака

Укупан регулаторни капитал (основни плус допунски) у БиХ на дан 30. септембра 2007. године износио је 2,17 милијарди КМ и већи је за 323 милиона КМ или за 17% у односу на стање крајем 2006.

године. У структури укупног капитала, основни капитал учествује са 75%, а допунски са 25%. У односу на крај 2006. године, учешће основног капитала је повећано за један процентни поен.

Структура капитала види се у сљедећем прегледу:

у милионима КМ

	31. 12. 2006.		31. 03. 2007.		30. 06. 2007.		30. 09. 2007.	
	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће
УКУПНО	1.853	100 %	1.912	100 %	2.017	100 %	2.176	100 %
У томе:								
ОСНОВНИ КАПИТАЛ	1.430	77 %	1.552	81 %	1.565	78 %	1.604	75 %
ДОПУНСКИ КАПИТАЛ	423	23 %	360	19 %	452	22 %	535	25 %

У власничкој структури капитала дошло је до смањења учешћа државног капитала са 11% на 10%. Домаћи приватни капитал у укупном капиталу учествује са 13% и у односу на 2006. годину

учешће је повећано за три процентна поена. Страни приватни капитал у укупном капиталу учествује са 78%. У укупном приватном капиталу страни капитал учествује са 86%.

Структура акционарског капитала види се у сљедећем прегледу

у милионима КМ

	31.12.2006.		31.03.2007.		30.06.2007.		30.09.2007.	
	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће
УКУПАН КАПИТАЛ	1.209	100 %	1.223	100 %	1.263	100 %	1.341	100 %
ДРЖАВНИ КАПИТАЛ	138	11 %	138	11 %	135	11 %	136	10 %
ПРИВАТНИ КАПИТАЛ	1.071	89 %	1.085	89 %	1.127	89 %	1.205	90 %
У томе:								
- страни капитал	948	79 %	953	78 %	986	78 %	1.034	77 %
- домаћи капитал	123	10 %	132	11 %	141	11 %	171	13 %

Остварени коефицијент адекватности капитала на нивоу банкарског сектора у БиХ крајем септембра 2007. године који представља однос

нето капитала и пондерисане ризичне активе износи 16,7 (крајем 2006. коефицијент адекватности капитала износио је 17,7).

Актива банака

Билансна актива банака крајем септембра 2007. године достигла је износ од 18, 55 милијарди КМ и већа је за 3,85 милијарди КМ или за 26% више у односу на крај 2006. године. Структура активе је нешто измијењена у односу на крај 2006. године.

Учешће кредита је смањено са 58% на 56%, а повећано је учешће новчаних средства са 36% на 37%. Новчана средства су повећана за 1,62 милијарде КМ, а кредити су повећани за 1,91 милијарду КМ.

Билансна структура активе види се у сљедећем прегледу:

у милионима КМ

	31.12.2006.		31.03.2007.		30.06.2007.		30.09.2007.	
	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће
УКУПНА АКТИВА	14.689	100 %	15.467	100 %	17.678	100 %	18.551	100 %
У томе:								
- Новчана средства	5.257	36 %	5.482	35 %	6.954	39 %	6887	37 %
- Пласмани другим банкама	130	1 %	108	1 %	107	1 %	388	2 %
- Кредити	8.492	58 %	9.043	58 %	9.771	55 %	10.402	56 %
- Фиксна актива и пословни простор	499	3 %	502	3 %	517	3 %	531	3 %
- Хартије од вриједности -	54		73	1 %	58		58	
Остало	260	2 %	258	2 %	271	2 %	285	2 %

Банке и даље држе значајна средства на рачунима код депозитних институција у иностранству у износу од 2,8 милијарди КМ, што је 41% у односу на укупна новчана средства. У односу на крај

2006. године, ово учешће је смањено за осам процентних поена. На рачунима резерви код ЦББиХ, банке су држале 3,67 милијарди КМ, што је 53% од укупних новчаних средстава.

наставак на сљедећој страници

Актива банака

У укупној пасиви банака обавезе учествују са 90%, а капитал са 10%.

Структура пасиве види се у следећем прегледу:

у милионима КМ

	31.12.2006.		31.03.2007.		30.06.2007.		30.09.2007.	
	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће
УКУПНА ПАСИВА	14.689	100 %	15.467	100 %	17.678	100 %	18.551	100 %
У томе:								
-Депозити	10.962	75 %	11.468	74 %	13.418	76 %	13.970	75 %
-Обавезе по узетим кредитима	1.565	11 %	1.721	11 %	1.902	11 %	1.940	11 %
-Узете позајмице од других банака	10		3		3		3	
-Резерве за потенц. кредитне губитке	18		22		19		22	
-Капитал	1.614	11 %	1.685	11 %	1.728	10 %	1.860	10 %
-Остале обавезе	520	3 %	568	4 %	608	3 %	756	4 %

У укупној пасиви учешће депозита је и даље најзначајније 75%, а капитал учествује са 10%, обавезе по узетим кредитима 11% и остале обавезе 4%.

Депозити

Укупни депозити на крају септембра 2007. године износили су 13,97 милијарди КМ и већи су за 3,01 милијарду КМ или 27 % у односу на стање депозита крајем 2006. године. У структури депозита најзначајније је учешће депозита грађана 35%, затим владиних институција 21%, банкарских институција 16%, приватних

предузећа и друштава 14%, јавних предузећа 9% и осталих депозита 5%.

Депозити у домаћој валути већи су за 1,16 милијарди КМ или за 24%, а депозити у иностраној валути већи су за 1,84 милијарде КМ или за 30%. Учешће депозита у иностраној валути се повећало за један процентни поен.

Структура депозита по валути је следећа:

у милионима КМ

	31.12.2006.		31.03.2007.		30.06.2007.		30.09.2007.	
	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће
УКУПНИ ДЕПОЗИТИ	10.962	100 %	11.468	100 %	13.418	100 %	13.970	100 %
У томе:								
-Депозити у КМ	4.923	45 %	5.195	46 %	5.687	42 %	6.085	44 %
-Депозити у иностраној валути	6.039	55 %	6.273	54 %	7.731	58 %	7.885	56 %

У укупним депозитима и даље је значајно учешће краткорочних депозита. Краткорочни депозити учествују са 65%, а дугорочни са 35%. У односу на структуру крајем 2006. године, смањено је учешће дугорочних депозита за пет процентних поена (са 40 % на 35%).

Штедна становништва на крају септембра 2007. године износила је 4,53 милијарде КМ и већа је за 16% у односу крај 2006. године. Штедна у домаћој валути раста је по стопи од 20%, а штедна у иностраној валути по стопи од 15%. И даље је штедна у иностраној валути знатно већа и у укупној штедни учествује са 67%.

Преглед штедње по валути је следећи:

у милионима КМ

	31.12.2006.		31.03.2007.		30.06.2007.		30.09.2007.	
	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће
УКУПНА ШТЕДЊА	3.896	100 %	4.160	100 %	4.354	100 %	4.535	100 %
Од тога:								
-Штедња у КМ	1.250	32 %	1.342	32 %	1.443	33 %	1.503	33 %
-Штедња у иностраној валути	2.646	68 %	2.818	68 %	2.911	67 %	3.032	67 %

Кредити

Укупно усмјерени кредити у периоду јануар – септембар 2007. године у БиХ износили су 10,81 милијарду КМ и већи су за 1,95 милијарди КМ или за 22% у односу на крај 2006. године. У структури кредита најзначајнији су кредити усмјерени становништву 50%, затим кредити приватним предузећима 45%,

јавним предузећима 2%, владиним институцијама 1% и осталом сектору 2%. Кредити становништву су се повећали за 23% или у апсолутном износу за 1,01 милијарду КМ. Кредити приватним предузећима повећани су за 20% или за 814 милиона КМ.

Структура кредита види се у следећем прегледу:

у милионима КМ

	31.12.2006.		31.03.2007.		30.06.2007.		30.09.2007.	
	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће	Износ	Учешће
УКУПНИ КРЕДИТИ	8.859	100 %	9.427	100 %	10.171	100 %	10.812	100 %
У томе:								
-Приватна предузећа	4.063	46 %	4.328	46 %	4.601	45 %	4.877	45 %
-Јавна предузећа	240	3 %	254	3 %	252	2 %	255	2 %
-Становништво	4.355	49 %	4.625	49 %	5.035	50 %	5.374	50 %
-Владине институције	67		82		103	1 %	112	1 %
-Остали сектор	134	2 %	138	2 %	180	2 %	194	2 %

Финансијски резултат и број запослених

Укупан приход банака у БиХ у периоду јануар – септембар 2007. године остварен је у износу од 1,1 милијарду КМ и у односу на остварени приход у истом периоду 2006. године већи је за 242 милиона КМ или за 28%. У структури прихода, приходи од камата учествују са 71%, а оперативни приходи са 29%. Укупни расходи банкарског сектора у БиХ у периоду јануар – септембар 2007. године остварени су у износу од 968 милиона КМ и већи су за око 195 милиона КМ или за 25% у односу на остварене расходе у односу на исти период 2006. године. У укупним расходима, расходи од камата учествују са 31%, а некампатни расходи са 69%. Нето каматни приход на нивоу банкарског сектора БиХ остварен је у износу од 473,5 милиона КМ. Учешће нето каматног прихода у укупном приходу је 59%, а некампатних прихода 41%. Пословање банкарског сектора на нивоу БиХ у периоду јануар – септембар 2007. године је позитивно. Ако направимо консолидацију оствареног добитка и губитка у банкарском систему БиХ, долазимо до следећих показатеља:

Позитиван финансијски резултат (добит) исказало је 25 банака у укупном износу од 146,6 милиона КМ, (од тога у Федерацији БиХ 18 банака са исказаном добити од 117,4 милиона КМ, а у Републици Српској седам банака са исказаном добити од 29,2 милиона КМ). Негативан финансијски резултат (губитак) исказало је седам банака у износу од 8,9 милиона КМ (четири банке из Федерације БиХ у износу од 4,0 милиона КМ и три банке из Републике Српске у износу од 4,9 милиона КМ). Консолидовани финансијски резултат банака на нивоу БиХ је позитиван. Исказана је добит у износу од 137,7 милиона КМ, што је за 45,3 милиона или за 49% више у односу на добит остварену у истом периоду 2006. године. На дан 30. септембра 2007. године банкарски сектор у БиХ запошљавао је 9.986 радника (у банкама Федерације БиХ 7.200 запослених, а у банкама Републике Српске 2.786 запослених). Број запослених у односу на стање крајем 2006. године повећан је за 822 радника или за 9%.

ГЈ САРАЈЕВО

Током децембра 2007. године, Служба за банкарство је извршила 68 трансакција продаје КМ у износу од 165.548.259,16 КМ и 23 трансакције куповине КМ у износу од 173.383.655,07 КМ. Салдо купопродаје је негативан и износи 7.835.395,91 КМ. Служба за трезорске послове извршила је 238 трансакција са готовим новцем. Од укупног броја, 145 су били улази - приједи у вриједности од 97.420.310,00 КМ, од чега је 2.439.160 комада новчаница и 1.181.500 комада кованица. Излаза је било 93 трансакције у вриједности од 191.989.250,00, од чега 3.848.601 комада новчаница и 1.086.000 комада кованица. Током овог мјесеца све комерцијалне банке (17 банака) су испуниле обавезу држања резерви на рачунима резерви код ЦББиХ. За тај период у Служби за мониторинг и платни промет је обрачунато 3.399.907,18 КМ у корист комерцијалних банака на име накнаде за држање обавезне резерве. У жиро клирингу ГЈ Сарајево обрађено је 643.311 налога унутрашњег платног промета у износу од 269.659.143,77 КМ. На захтјев правних и физичких лица, из Јединственог регистра трансакцијских рачуна издато је 627 извјештаја о стању трансакцијских рачуна пословних субјеката и наплаћено 3.135,00 КМ накнаде. Од 627 извјештаја, са нађеним подацима у Регистру било је 534 извјештаја, док је 93 са негативним одговором, а пет обавјести о начину добијања података из Регистра дате су за потребе судова.

ГЈ МОСТАР

ГЈ Мостар у протеклој години извршавала је задатке и обавезе утврђене Планом послова ЦББиХ за 2007. годину. Све комерцијалне банке, са подручја које покрива ГЈ Мостар, у 2007. години уредно су и у складу са Законом о ЦББиХ испуњавале обавезну резерву. У Служби банкарства, од 1. јануара до 31. децембра 2007. године, послови куповине КМ остварени су у вриједности од 466.679.444,89 КМ, а послови продаје у вриједности од 745.276.928,26 КМ. Салдо купопродаје у 2007. години је позитиван и износи 278.597.483,37 КМ. Укупно је наплаћено 284.519,71 КМ провизије. У Служби за трезорске послове било је 868 налога благајни за уплату укупне вриједности 721.141.529,00 КМ, а 704 налога благајни за исплату укупне вриједности 693.123.055,85 КМ. Служба за мониторинг и платни промет примила је 1.130 захтјева за издавање података из Јединственог регистра трансакцијских рачуна и издала потврде. Обављено је укупно 3.654.686 трансакција платног промета.

ГБРС БАЊА ЛУКА

Служба за трезорске послове у задњем мјесецу 2007. године обавила је укупно 240 трансакција, што је примјетан пораст у односу на претходних неколико мјесеци. Улазних трансакција било је 160 а излазних 80. Укупна количина примљене КМ ефикативне је 1.277.131 комад новчаница, а ЕУР ефикативне 249.459 комада, док је количина примљеног кованог новца износила 659.000 комада. Комерцијалним банкама исплаћено је 1.398.724 комада новчаница и 382.000 комада кованог новца. У ГБРСЦББиХ Бања Лука је у току 2007. године обрађено укупно 1.124 предмета, од чега се на куповину односи 297 предмета у износу од 453,8 милиона КМ, а на продају 827 предмета у износу од 1.042,1 милиона КМ. Укупно је по овом послу наплаћено провизије у износу од 514 хиљада КМ. Кумулативни нето биланс купопродаје КМ је стално био у растућем тренду и са 31. децембром 2007. године износи 3,06 милијарде КМ, што у односу на стање 31. децембра 2006. године представља повећање од 26%. У Служби за мониторинг и платни промет, из

Јединственог регистра трансакцијских рачуна издано су 42 потврде о статусу рачуна тражених пословних субјеката. Успјешно су окончане активности на инсталацијама нових верзија софтвера на резервном систему платних система. Редовно се прате дешавања везана за процес имплементације нових пројеката – међубанкарског тржишта новца и међународног клиринга.

ФИЛИЈАЛА БРЧКО

Гувернер и вицегувернер ЦББиХ Кемал Козарић и Љубиша Владушић посетили су 6. децембра Филијалу ЦББиХ у Брчком, гдје су разговарали са координаторима служби и руководиоцем Филијале о пословању. Координатори за трезорске послове свих организацијских јединица ЦББиХ и Одјелена ЦУЦББиХ за трезорско пословање одржали су 6. и 7. децембра састанак у Филијали у Брчком. Обављена је уградња програмских модула и извршено тестирање. Службеница Јасминка Бурић присуствовала је 27. децембра састанку у ЦУЦББиХ у Сарајеву, као члан Пројектног тима за реализацију пројекта „Увођење стандарда за информациону сигурност - ISO 17799/27001“. Службеница Амра Вилић је, у својству предједника Комисије за попис новчаних средстава у Филијали, присуствовала 10. децембра инструктивном састанку о проведби Одлуке о попису средстава, извора средстава, обавеза и потраживања ЦББиХ. Састанак је одржан у ЦУЦББиХ у Сарајеву. Настављена је ревизија процедура рада у Филијали, те завршене процедуре набавке сталних средстава у складу са Планом набавки за 2007. годину. Службеник Филијале Сеад Ибришмовић, у својству координатора Службе за сигурност, присуствовао је 19. децембра састанку у ЦУЦББиХ у Сарајеву на којем је разговарано о систему сигурности. У току децембра остварен је знатно већи индекс излаза КМ у односу на новембар: индекс броја трансакција излаза КМ је 140,43, а вриједности 151,94. Индекс броја трансакција улаза ЕУР је 175,86, а вриједности чак 237,85. Упоредивши податке о оствареном броју и вриједности трансакција у издвојеном трезору, а имајући у виду да се процес рада није прекидао у условима интензивних грађевинских радова, може се констатовати следеће: индекс броја улаза КМ у 2007. у односу на 2006. годину износио је 103,44, индекс вриједности улаза КМ 112,06, индекс броја излаза КМ износио је 92,11, те индекс вриједности излаза КМ 112,99. Завршени су послови прикупљања понуда и закључења уговора у складу са Правилником о набавкама и материјалном пословању у ЦББиХ. У 2007. години завршен је комплетан пројекат реконструкције и доградње објекта Филијале ЦББиХ у Брчком, те добијена употребна дозвола. На крају, Филијала ЦББиХ честита Управном одбору ЦББиХ, менаџменту ЦББиХ и свим колегама успјешан завршетак послове 2007. године, веома успјешну организацију обиљежавања 10. годишнице ЦББиХ и жели успјех у раду и личну срећу у 2008. години.

ФИЛИЈАЛА ПАЛЕ

У току децембра 2007. године у Филијали ГБРСЦББиХ Пале реализовано је 27 трансакција купопродаје КМ, од чега се на продају КМ односе 22 трансакције у износу од 4,9 милиона КМ, а на куповину КМ пет трансакција у износу од 5,6 милиона КМ. У односу на исти период претходног мјесеца, број трансакција куповине и продаје КМ порастао је за 29%. Број куповина КМ остао је на нивоу претходног периода, а број трансакција продаје КМ порастао је за 37%. У истом периоду наплаћена провизија на продају КМ износила је 9.712,00 КМ и већа је за 47% у односу на претходни мјесец. Салдо између куповине и продаје КМ опао је за 1,0 милион КМ или за 0,3 индексних поена. Број полога КМ опао је за 16 индексних поена, а број исплата КМ порастао је за 3%. Број примљених захтјева у CAS опао је за девет индексних поена, а број међубанкарских трансфера порастао је за 25% у односу на претходни период. Депозити комерцијалних банака у КМ опали су за један индексни поен, а депозити у другим валутама порасли су за 1% у односу на претходни период. Просјечан салдо на рачунима резерви комерцијалних банака опао је за четири индексна поена и све банке су испуниле обавезну резерву.

Издавач: Централна банка БиХ; Адреса: Маршала Тита 25, 71000 Сарајево; Припрема: Служба за односе с јавношћу ЦББиХ;

Веб страница: <http://www.cbbh.ba>; E-mail: contact@cbbh.ba; Контакт телефон: (033) 278-123; Уредник: Зијада Ковач, ДТП уредник: Алмир Салиховић;

Сарадници: Ема Мундехасић (лектор), Алмир Салиховић, Данијела Голијанин, Вилдана Поповчевић (лектор - енглеска верзија), Ернадина Бајровић, Анђа Бијељак и Адела Линцендер (текстови о запошљавању и едукацији); Штамп: Севда Ханџић, Служба за заједничке послове ЦББиХ; Билтен излази сваког мјесеца

ГУВЕРНЕР И ВИЦЕГУВЕРНЕР ЦББИХ У ПОСЈЕТИ НАРОДНОЈ БАНЦИ СРБИЈЕ

Гувернер Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ) Кемал Козарић и вицегувернер ЦББиХ Љубиша Владушић боравају су 7. децембра, у посјети Народној банци Србије (НБС) где су учествовали у форум дискусији са гувернером Народне банке Србије Радваном Јелашићем и ужим руководством банке о актуелним питањима везаним за обје централне банке. Гувернери

су размијенили информације о напредовању пројекта успоставе платног промета између Босне и Херцеговине, Србије и Црне Горе, а такође су искористили прилику да размијене искуства у вези са понашањем тржишта у својим државама у свјетлу недавних ценовних шокова на свјетском тржишту. Једна од тема разговора је била и велика кредитна експанзија у региону, те шта централне банке чине по том питању. ЦББиХ је недавно донијела одлуку о повећању обавезне резерве за комерцијалне банке са 15% на 18%. „Свјесни смо да ова одлука сама по себи не може у потпуности присилити банке да смање кредитну експанзију, али сигурно шаље јасну поруку и банкама и представницима власти,“ рекао је гувернер Козарић. Он је, такође, упознао гувернера НБС о недавно окончаном Програму процјене потреба ЦББиХ, те искуствима ЦББиХ у вези са реализацијом тог програма, јер ће и НБС наредне године проћи кроз тај програм. Посебан нагласак у разговорима је стављен на успјешну сарадњу коју ове двије централне банке имају у процесу размјене искустава, при чему су споменуте студијске посјете представника банака везане за размјену искустава у функционисању трезора и платних система. Овакве размјене показале су се као веома успјешне, те ће се и даље радити на њиховом организовању и на проширењу поља размјене искустава. Гувернер НБС Јелашић покљонио је овом приликом гувернеру Козарићу збирку кованог

новца и новчаница издатих од 1918. до 1922. године, а која ће бити дио сталне нумизматичке поставке у ЦББиХ. Током посјете, гувернер Козарић је одржао предавање о теми „Модели монетарне политике и финансијски сектор у БиХ,“ којем су присуствовали студенти Економског факултета у Београду, те приправници и особље НБС.

ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋИ ПРЕДСЈЕДНИШТВА БИХ ПОСЈЕТИО ЦББИХ

Председавајући Председништва Босне и Херцеговине Желко Комшић посјетио је 13. децембра 2007. године, Централну банку Босне и Херцеговине чији су га челници упознали о раду и резултатима ове институције. Гувернер ЦББиХ Кемал Козарић захвалио је Председништву Босне и Херцеговине на подршци коју је ЦББиХ имала током десет година рада. Презентујући резултате

рада, гувернер Козарић је истакао значај очувања монетарне стабилности у нестабилном економском и политичком окружењу. Прелиминарни резултати показују да ће ЦББиХ ове године остварити профит од око 140 милиона КМ, од чега ће око 60 милиона КМ, у складу са Законом о ЦББиХ, бити усмјерено у буџет државних институција. Гувернер је указао и на сталан раст девизних резерви, те на чињеницу да се висок спољнотрговински дефицит не финансира на терет девизних резерви. Током разговора наглашено је да је за економски напредак земље, уз монетарну стабилност, потребно радити и на фискалној стабилности, те успоставити већу координацију монетарне и фискалне сфере. Разговору су присуствовали савјетник председавајућег Председништва БиХ за економска питања проф. др Борис Тихи, те вицегувернери ЦББиХ Анка Муса, Фериха Имамовић и Љубиша Владушић. Након разговора, председавајући Председништва БиХ је обишао поставку новца и трезор у ЦББиХ.

ОБАВИЈЕСТ

Обавјештавају се запослени у Централном уреду ЦББиХ да се требају придржавати важећег прописа о забрани употребе дуванских прерађевина у просторијама ЦББиХ, осим на тачно одређеним мјестима за то у ЦББиХ. Ови прописи се, осим на службенике, односе и на трећа лица која по било којем основу борава у ЦББиХ. Правилима о ограниченој употреби

дуванских прерађевина у ЦББиХ прописани су услови употребе дуванских прерађевина, а непридржавањем одредаба тих правила службеник чини тежу повреду радне обавезе према општем акту о дисциплинској одговорности. Према налогу гувернера, потребно је да се важећи пропис о забрани пушења поштива. Одјелење за заједничке послове ће означити просторије у којима ће употреба дуванских прерађевина бити дозвољена, те стога треба обратити пажњу на поштивање знака „забрањено пушење“ на свим мјестима на којима буде постављен. Одјелење за заједничке послове ће иницирати да, у свим случајевима уочене неправилности,

ЗАПОШЉАВАЊЕ

Нови административни помоћник у Уреду вицегувернера

Урадни однос на одређено вријеме у ЦББиХ 3. децембра примљена је Слободанка Ивановић на радно мјесто административног помоћника вицегувернера - самосталног референта у Уреду вицегувернера. Са 31. децембром 2007. године ЦББиХ је имала 315 службеника, од којих је 305

било у радном односу на неодређено, а десет у радном односу на одређено вријеме.

овлашћени службеник покрене поступак за утврђивање повреде радне обавезе за службеника који се не буде придржавао одредби поменутих правила.

Мјесечни биланс стања (привремени) од 30. новембра 2007. године
Објашњења

Мјесечни биланс стања се издаје да би се обезбиједиле информације о раду Централне банке Босне и Херцеговине према правилу валутног одбора и да би се понудиле посебне информације које захтјева Закон о Централној банци Босне и Херцеговине.

Неке посебне карактеристике биланса стања од 30. новембра су:

На дан 30. новембра Банка је задовољила обавезе правила валутног одбора како то наводи члан 31. Закона. Стање нето стране активе превазилази њену монетарну пасиву у конвертибилним маркама (KM) за 380.672 хиљаде KM. Ово је приказано у ставки нето девизна актива минус монетарна пасива.

Девизна актива је сачињена углавном од депозита који се држе код ино-банака.

Биланс стања, такође, приказује композицију држања валута тако што их диференцира у EUR и остале валуте.

Банчине девизне инвестиције доносе приход за Банку.

Монетарна пасива је у највећем обиму представљала обавезу Банке за KM новац у оптицају (2.299.503 хиљаде KM) и депозите резидентних банака (3.646.979 хиљада KM).

Капитал и резерве одражавају почетни капитал, резерве, акције и акумулисане добити Банке од почетка њеног рада 11. августа 1997. године.

Као депозитар за чланство Босне и Херцеговине у ММФ-у, Банка исказује у билансу стања ММФ-ове рачуне 1 и 2 као страну пасиву, и чува хартије од вриједности Владе Босне и Херцеговине везане за чланство. Истовремено дјелујући и као фискални агент у име Владе у њеним односима са ММФ-ом, Банка евидентира средства и обавезе Владе везане за чланство на повјерљивим рачунима одвојеним од биланса стања.

Консолидацијом свих рачуна везаних за чланство Босне и Херцеговине у ММФ-у израчунава се обавеза као нето чланска позиција од 2.965 хиљада KM.

Банка, такође, води одређене рачуне страних валута у смислу споразума између Владе Босне и Херцеговине и страних влада и финансијских организација, као и девизне рачуне државних институција и агенција за које Банка дјелује као агент. Како ови рачуни нису нити актива нити пасива ЦББиХ, они нису укључени у горенаведени биланс стања. Укупни износ средстава која се држе на овим рачунима је био 496.464 хиљаде KM.

Даљи упити који се тичу Мјесечног биланса стања могу се упутити Одјељењу за рачуноводство и финансије у Сарајеву на тел. (33) 27 81 19, факс. (33) 27 82 94. Представници медија могу се обратити Служби за односе с јавношћу на тел. (33) 27 81 23, факс. (33) 27 82 96.

Централна банка Босне и Херцеговине је независна монетарна институција БиХ и нема никаквих организационих веза са било којом пословном банком.

Мјесечни биланс стања (привремени) од 30. новембра 2007. године
(износи у хиљадама KM)

АКТИВА		Укупан износ	EUR	Остале валуте
1	Девизна актива	6.412.932	6.408.614	4.318
1.1	Готовина	21.880	21.843	37
1.2	Краткорочно депозити	5.784.614	5.780.693	3.921
1.3	СДР у ММФ-у	360	0	360
1.4	Инвестиције у хартије од вриједности	606.078	606.078	0
2	Остала актива	55.811		
УКУПНА АКТИВА (1+2)		6.468.743		

ПАСИВА		Укупан износ
3	Монетарна пасива	6.031.316
3.1	Валута у оптицају	2.299.503
3.2	Депозити резидентних банака	3.646.979
3.3	Депозити осталих резидената	84.834
4	Обавезе према нерезидентима	944
5	Остала пасива	1.849
6	Капитал и резерве	434.634
УКУПНА ПАСИВА (3+4+5+6)		6.468.743

Нето девизна актива минус монетарна пасива (1-3-4)	380.672
--	---------

мр Анкица Колобарић
Главни интерни ревизор

мр Кемал Козарић
Гувернер
Сарајево (датум)

20. 12. 2007 год